

planten gezaaid zijn. Vooral tweejarigen zijn hier belangrijk, sommige zijn de kenmerkende soorten in de natuurlijke bedden. *Digitalis ferruginea* en *Angelica gigas* zijn de belangrijkste. Om deze planten een hoofdrol te geven in het vaste-plantenbed, moeten we het onderhoud van de bedden aanpassen.

Zaaïen met een grote hoeveelheid zaad en het veilig op laten groeien van de zaailingen in het bed zijn essentieel. We willen alleen niet dat de zaailingen overal opduiken, we willen de willekeur onder controle houden. In april en mei wieden is daarom het belangrijkste werk, dat het uiterlijk van de bedden in de zomer bepaalt. In deze dynamische borders is onderhoud hetzelfde als ontwerp. Het maakt deel uit van het creatieve werk in de vaste-plantenbedden. Dit is wat Ton ter Linden in de jaren negentig omschreef als 'creatief wieden'.

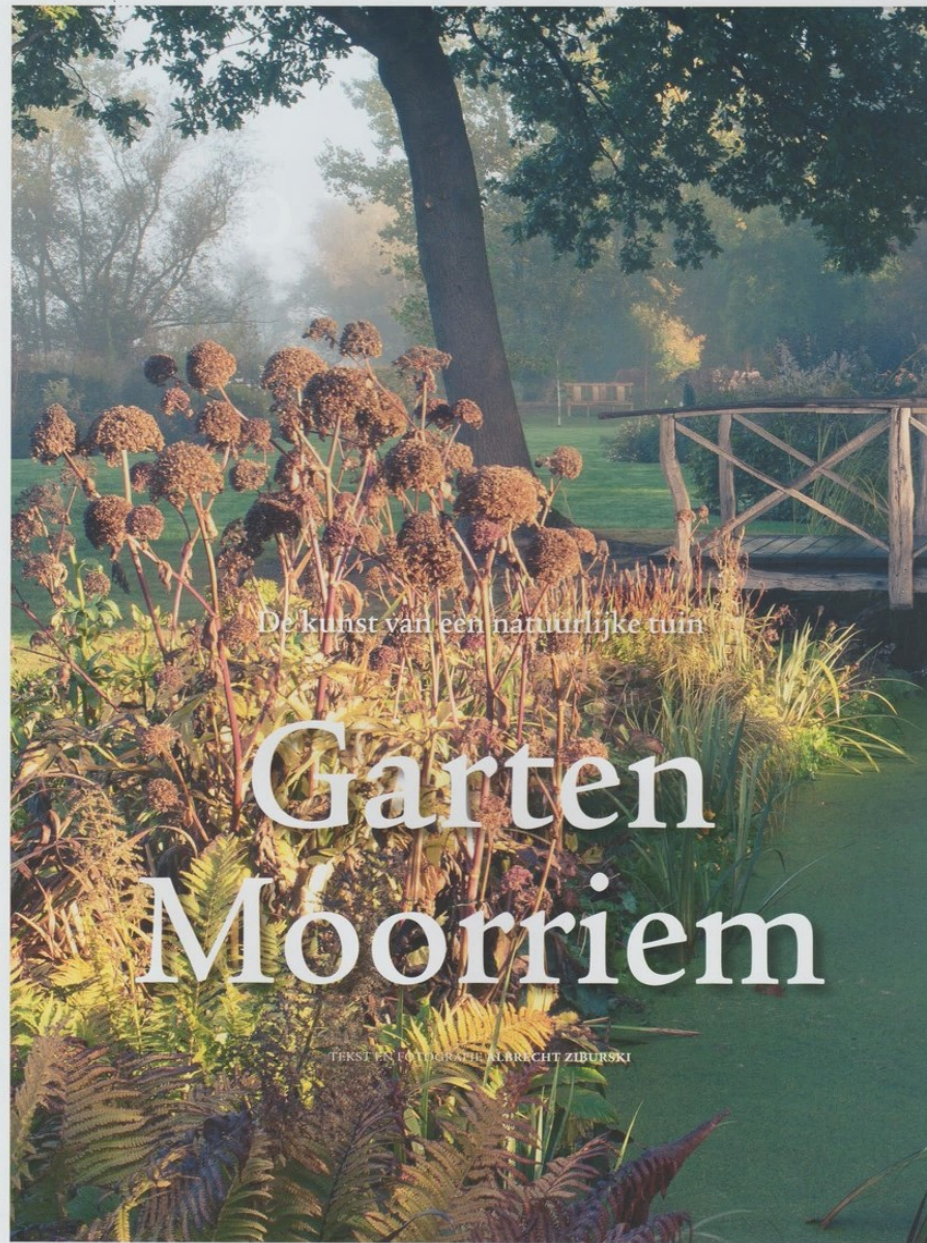
Hoogtepunt van de tuin is een meer dan 30 meter lange border, die gedomineerd wordt door *Echinacea purpurea*. Hier wordt het seizoensverloop in het bed dankzij de lange bloeitijd en mooie verblekende *Echinaceae* een prominent deel van het natuurlijk ontwerp.

We investeren veel tijd en energie in deze natuurlijke bloembedden. Dat werk is nodig om de esthetische balans in de tuin, tenminste volgens onze ideeën, te behouden ondanks alle natuurlijke invloeden gedurende de hele zomer. Er is geen manier om een natuurlijk ogende tuin te hebben, zoals wij die willen, en tegelijkertijd een onderhoudsarme tuin. Onze natuurlijke borders zijn een product van horticulatuur waarin de illusie van natuurlijkheid in stand wordt gehouden.

We spelen in Gärten Moorriem met schoonheid en harmonie, met emoties en illusies. Of we zo kunst maken, of we het tuinkunst moeten noemen, weten we niet. We weten ook niet hoe je ons tuinieren anders zou moeten noemen. We zien dat privétuinen een gelegenheid bieden voor een zinderende, dynamische vorm van kunst. In Duitsland is het nog sterker dan in de buurlanden noodzaak om deze tuinkunst te herontdekken en een podium te bieden door privétuinen open te stellen voor bezoekers. ■

— Informatie —

Gärten Moorriem van Ute en Albrecht Ziburski
ligt nabij Oldenburg;
Huntorf 1, 26931 Elsfleth, Duitsland
T + 49 (0) 44 85 46 29 04
Open van 18 mei-30 september 2018 op vrijdag
en zaterdag van 14.00-18.00 uur, zondag van
10.00-18.00 uur. Entree € 4,-
www.garten-moorriem.de

De kunst van een natuurlijke tuin

Gärten Moorriem

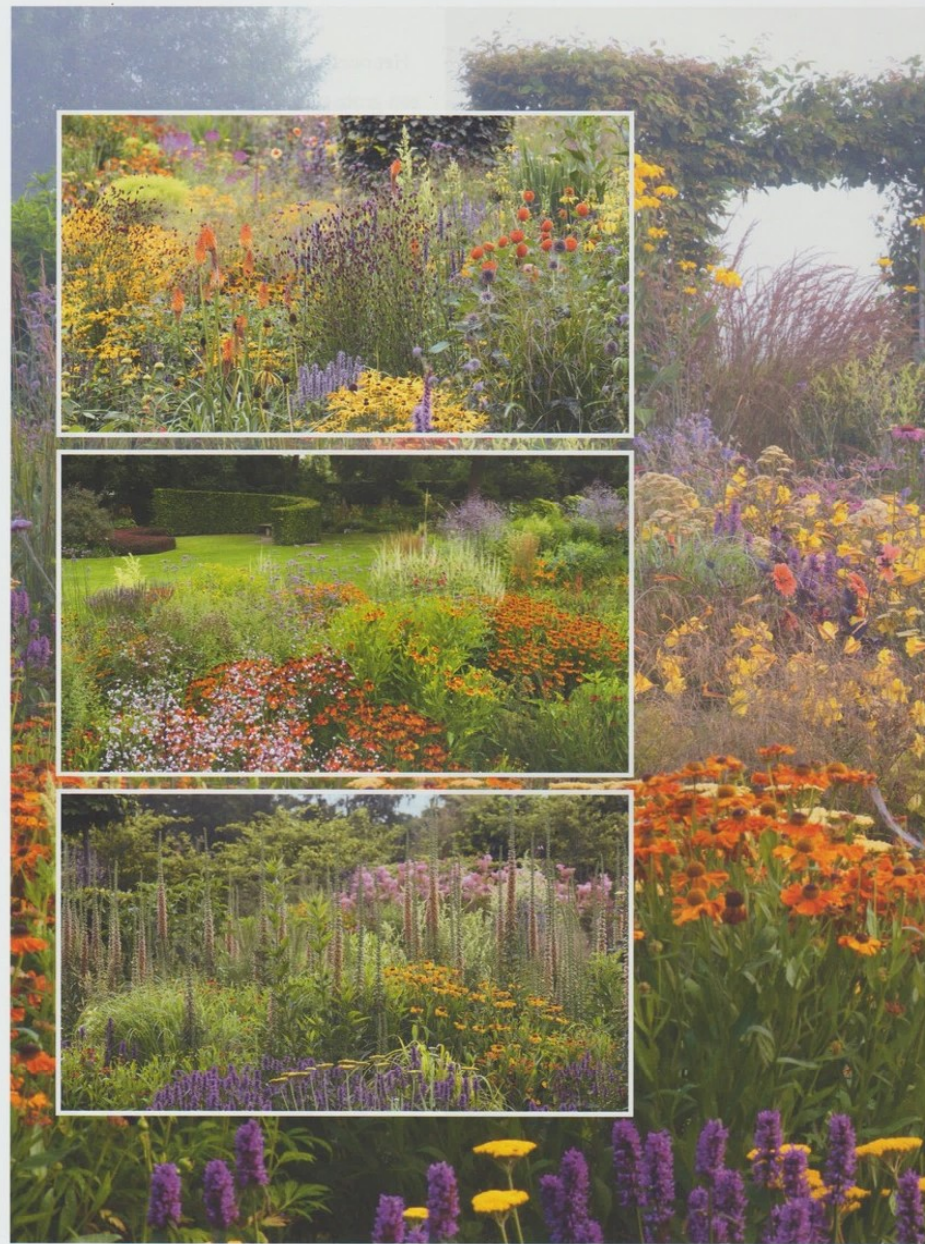
TEKST VAN UTE ZIBURSKI, ALBRECHT ZIBURSKI

Het oorspronkelijke idee was om een grote tuin te creëren waarin we onze ideeën over tuinontwerp aan bezoekers konden presenteren. Een voor Duitstalige landen nog altijd ongebruikelijk project, al bieden de UK en Frankrijk inspiratiebronnen te over. We hebben tijdens vele tuinreizen aansprekende voorbeelden voor dit project bekeken en kregen een basisidee van wat voor ons belangrijk is bij tuinontwerp. Wat nog ontbrak was een locatie om de ideeën uit te voeren. Een onderscheidende plek, waarvoor we de juiste tuin konden ontwerpen.

In 2006 vonden we de goede locatie voor onze tuin in het Duitse Moorriem. Deze reep land ligt tussen Oldenburg en Bremen in de Wesermarsch. De dorpjes rijgen zich als kralen aan een ketting. Het is een zogeheten Hollerkolonie, omdat de Nederlanders het land rond 1300 ontwaterd hebben en er nederzettingen hebben gevormd. Dit oude cultuurlandschap is bewaard gebleven in de vorm van lange stroken erf en in de middeleeuwse afwateringssloten.

Vandaag de dag vind je in Moorriem eeuwenoude boerderijen met hun typische, opvallende skelet van wit hout, lage rietdaken en traditionele rijk bloeiende tuinen. De tuincultuur ontwikkelde zich hier in de 18de en 19de eeuw en bepaalt nog altijd het karakter van de boerderijen en dorpen. Fruitbomen werden opgenomen in het tuinontwerp. Dicht bij de gevels werden ze geplant in getrimde gazons. Ronde paden boden ruimte om te wandelen en zorgden dat bloembedden en perken met buxus als eilanden in de tuin lagen. Het waren landschapstuinen naar Engelse smaak. Deze tuinen in Moorriem waren geen nutstuinen; het waren prestige-objecten,

waarin de eigenaar buren en familie kon uitnodigen voor een zondags bezoek. Gärten Moorriem staat hier niet los van. De tuin maakt deel uit van het landschap, is ingebed in de geschiedenis en traditie van Moorriem. Ons doel was een tuin te ontwerpen die recht zou doen aan het kenmerkende van Moorriem.

FRUIT

Er staan nog altijd oude fruitbomen dicht bij ons huis. Natuurlijk volgen we het voorbeeld van de 'bezoektuin' uit de negentiende eeuw. Gasten vinden geen betere plek om koffie te drinken dan hier, onder de appelbomen. Vorig jaar hebben we het idee van fruitbomen als element in prestigieuze tuinen doorgetrokken, en omlijstten we deze 'Visite Gärten' met 'trellis', elegante lattenschermen, en oude appelrassen. Zo was het 200 jaar geleden ook. Boeren plantten de appelbomen niet omdat ze appels wilden eten, maar omdat appels een statussymbool waren; je kon ze verzamelen en benoemen.

In de andere tuindelen blijft het zicht op het huis in stand, maar laten we de historische aanpak varen en proberen we de tuin een sfeer te geven die past bij het oude boerenhuis. Geen buxusblokken of roestige landelijke decoratie; het is meer subtiel en effectiever, door de keuze van de vaste planten. Met bekende en populaire vaste planten zoals ridderspoor, ooievaarsbek en pioenen voor de vroege zomer, dahlia's, *Crocsmia* en eenjarigen als zinnia's voor hoogzomer, gecombineerd met *Phlox* en asters in een ander tuindeel voor de late zomer vormt zich zo de atmosfeer van een traditionele plattelandstuin. Het hoeven niet eens de (veronderstelde) oude rassen te zijn. We planten graag moderne, betere variëteiten in de bloembedden, als ze maar de sfeer van vroeger met zich meebrengen.

LANDSCHAP

Verder van het huis opent Gärten Moorriem zich naar het uitgestrekte weidelandschap van de Wesermarsch. Dit decor staat een natuurlijk ontworpen tuin toe. Dat is niet hetzelfde als een wildernis, het is geen natuur. Hier scheppen we een tuindeel waarin we de illusie van natuurlijkheid willen bereiken. Ook hier is de keuze van vaste planten het sterkste ontwerpgeredeedschap. Waar in de traditionele tuin de welbekende vaste planten voor samenhang zorgen, geven we hier voorkeur aan het onbekende. Veel grassen, vaste planten afkomstig van grasland en prairies waarvan de onbekendheid bijdraagt aan de natuurlijke uitstraling. Het zijn vooral vaste planten met vrij kleine, onopvallende bloemen, zoals soorten moerasspirea en pimpernel, gecombineerd en verweven in de bedden tot natuurlijk ogende plantengemeenschappen.

Een andere belangrijke factor die zorgt voor een natuurlijke sfeer in de bedden is de willekeur waarin

